

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5ObdoK/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	8317206719
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8317206719.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu SKPOL s. r. o., so sídlom Ľ. Fullu 9, Bratislava, IČO: 52 386 091, zastúpeného Advokátska kancelária VASIL & partners, s.r.o., so sídlom Kupeckého 320/33, Košice, IČO: 47 240 482, proti žalovanému mesto Snina, so sídlom Strojárska 2060/95, Snina, IČO: 00 323 560, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Radomír Bžán, s. r. o., Nám. Ľ. Štúra 2, Bratislava, IČO: 36 861 227, o zaplatenie 130 267,01 eur (aktuálne o 104 733,01 eur) s príslušenstvom, konajúc o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/53/2024-1870 zo dňa 28.08.2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á n á r o k voči žalobcovi na náhradu trov tohto dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Predmetom dovolacieho konania je dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/53/2024-1870 zo dňa 28.08.2024, ktorým, v zmysle zrušujúceho nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 299/2023-51 zo dňa 07.03.2024, opätovne rozhodol o odvolaní žalobcu (pôvodne JUDr. Juraj Biroš, Rázusova 1, Košice, správca konkurznej podstaty úpadcu SUKMONT Teplo, s.r.o. v konkurze, so sídlom Študentská 1595/6, Snina, IČO: 36 457 841) proti v poradí štvrtému rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 12Cb/2/2017-1173 zo dňa 11.05.2018 tak, že (výrokom I) pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 25 534 eur s príslušenstvom a v tejto časti zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil. Vo výroku II potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie 104 733,01 eur s príslušenstvom. Vo výroku III zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II tak, že žalovaný má právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Vo výroku IV žalovanému priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) vzhľadom na priebeh celého konania v spore najskôr uvádza prehľad rozhodnutí, ktoré predchádzali tomuto dovolaciemu konaniu (sp. zn.

5ObdoK/2/2025):

2.1 Okresný súd Humenné (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) svojím prvým rozsudkom č. k. 15Cb/109/2003-169 zo dňa 24.06.2005 žalobu zamietol. Krajský súd v Prešove svojím prvým rozsudkom č. k. 4Cob/72/05-206 zo dňa 26.01.2006 potvrdil prvý rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa pôvodne žalovaného 2/ Siemens s.r.o., Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 31 349 307 (ďalej tiež „žalovaný 2/“ alebo „Siemens s.r.o.“) a v časti týkajúcej sa žalovaného 1/ mesto Snina (ďalej tiež „žalovaný“ alebo „mesto Snina“) ho zmenil tak, že žalobe vyhovel. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 6Obdo/18/2006-256 zo dňa 12.06.2007 zrušil prvý rozsudok Krajského súdu v Prešove a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd vytkol krajskému súdu, že nezisťoval, či plnenie, ktoré požaduje vrátiť žalobca, zaplatené zhotoviteľovi zo zmluvy o dielo do zrušenia zmluvy o nájme, nebolo získané z podnikateľskej činnosti tepelného hospodárstva, t. j. či nepredstavuje plnenie z uzavretej nájomnej zmluvy podľa čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy. Krajský súd v Prešove následne uznesením č. k. 4Cob/83/2007-296 zo dňa 26.11.2007 zrušil prvý rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

2.2 Okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 15Cb/109/2003-390 zo dňa 10.07.2009 žalobu zamietol, keď dospel k záveru, že úpadcovi sa (v rozhodnom čase) podarilo získať z prevádzky tepelného hospodárstva zdroje a v konaní žalobca nepreukázal, že časť ceny za dielo bola zaplatená z inej hospodárskej činnosti ako z nájmu tepelného hospodárstva. Krajský súd v Prešove v poradí druhým rozsudkom č. k. 4Cob/67/2009-681 zo dňa 14.04.2011 zmenil druhý rozsudok okresného súdu tak, že žalobe voči žalovanému vyhovel v časti o nároku na zaplatenie sumy 130 267,01 eur s príslušenstvom. Z odôvodnenia druhého rozsudku Krajského súdu v Prešove vyplýva záver, že uzavretá nájomná zmluva nezaväzovala úpadcu, keďže dodatok zo dňa 13.11.1998 nebol podpísaný právnym nástupcom pôvodného nájomcu, t. j. úpadcom, ktorý tak nemal povinnosť získať zdroje z tepelného hospodárstva reinvestovať do tepelného hospodárstva v zmysle čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy z 13.07.1995. Najvyšší súd uznesením č. k. 5Obdo/1/2012-783 zo dňa 30.04.2012 zrušil druhý rozsudok Krajského súdu v Prešove a vrátil vec mu na ďalšie konanie. Najvyšší súd konštatoval nesprávnosť záveru krajského súdu, podľa ktorého by sa jeden zo samostatne konajúcich konateľov spoločnosti mal na dodatok k nájomnej zmluve podpísať dvakrát. Následne Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 4Cob/45/2012-805 zo dňa 04.07.2012 zrušil druhý rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

2.3 Okresný súd v poradí tretím rozsudkom č. k. 15Cb/109/2003-847 zo dňa 25.04.2013 v znení dopĺňujúceho rozsudku žalobe vyhovel, konštatujúc, že žalovaný získal na úkor úpadcu bezdôvodné obohatenie, keď úpadca za žalovaného poskytol plnenie zhotoviteľovi zo zmluvy o dielo z právneho dôvodu, ktorý neskôr (po vypovedaní nájomnej zmluvy žalovaným) odpadol. Povinnosť úpadcu reinvestície všetkých zdrojov do tepelného hospodárstva podľa čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy okresný súd posúdil ako rozpornú so zásadami poctivého obchodného styku. V poradí tretím rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/49/2013-951 zo dňa 20.05.2014 bol tretí rozsudok okresného súdu v časti výroku o zaplatení 130 267,01 eur s príslušenstvom potvrdený a v časti týkajúcej sa trov konania v znení dopĺňujúceho rozsudku zrušený. V poradí tretím uznesení najvyššieho súdu č. k. 5Obdo/49/2014-1013 zo dňa 30.07.2015 došlo k zrušeniu tretieho rozsudku krajského súdu, ako aj tretieho rozsudku okresného súdu a vráteniu veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Najvyšší súd vo svojom treťom zrušujúcom uznesení konštatoval, že súdy nižších inštancií sa jeho právnym názorom vysloveným v zrušujúcom druhom uznesení v tejto veci neriadili, predovšetkým sa nevysporiadali s námietkami žalovaného týkajúcimi sa existencie záväzkovo-právneho vzťahu medzi sporovými stranami, ktorého súčasťou bola aj povinnosť úpadcu použiť prostriedky získané z predaja tepla a TÚV na rekonštrukciu zariadenia tepelného hospodárstva v Snine, a s námietkou, že bez existencie tohto záväzku zo strany úpadcu by žalovaný neodovzdal tepelné hospodárstvo do správy úpadcu a nikdy by nesúhlasil s tým, aby úpadca inkasoval príjmy z tepelného hospodárstva. Najvyšší súd taktiež konštatoval, že v konaní nebola zistená základná skutková okolnosť, pretože „ak žalobca v cene tepla a teplej úžitkovej vody účtoval aj zvýšené náklady na rekonštrukciu, čo mal a mohol v zmysle citovaného výmeru, potom náklady na rekonštrukciu mu boli zaplatené v cene za teplo a teplú úžitkovú vodu a zmysel dostáva aj dohoda účastníkov v čl. IV. bod 7 nájomnej zmluvy o reinvestovaní zdrojov získaných z tepelného hospodárstva do tepelného hospodárstva. Ktoré dojednanie odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nesprávne vyhodnotil, že je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku“.

2.4 V poradí štvrtým rozsudkom okresného súdu č. k. 12Cb/2/2017-1173 zo dňa 11.05.2018 bola

žaloba zamietnutá. Krajský súd v Prešove svojím štvrtým rozsudkom č. k. 4Cob/25/2018-1721 zo dňa 25.03.2021 zastavil konanie o zaplatenie sumy 25 534 eur s príslušenstvom, sčasti zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobe o zaplatenie sumy 86 558,50 eur s príslušenstvom vyhovel a vo zvyšku prvoinštančné rozhodnutie potvrdil. V rozsudku vyslovil právny názor, podľa ktorého zmena subjektu na strane objednávateľa v rámci zmluvy o dielo (z úpadcu na žalovaného), ktorá bola samotnou zmluvou o dielo predpokladaná v čl. XV ods. 3, mala za následok, že právny dôvod platieb splátok ceny za dielo realizovaných úpadcom ako pôvodným objednávateľom v prospech zhotoviteľa odpadol. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 písm. a) a b) CSP. V súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/85/2013 zo dňa 09.04.2013, v zmysle ktorého záväzok vydať bezdôvodné obohatenie nevzniká v dôsledku protiprávnosti, ale vzniká mimozmluvne za splnenia zákonom ustanovených podmienok, položil žalovaný otázku, či „(m)ôže dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na zmluvnom základe?“ Druhá otázka položená žalovaným v dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b) znela - „(p)ovažuje sa za plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj plnenie zo zmluvy v situácii, keď zmluva, z ktorej sa plnilo, prestáva byť záväzná iba voči danému subjektu, ktorý plnil, v dôsledku touto zmluvou vopred predpokladanej zmeny subjektu zmluvy?“ Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5Obdo/33/2021 zo dňa 24.11.2022 dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou odvolacieho rozhodnutia. Žalovaný následne podal ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 299/2023-51 zo dňa 07.03.2024 tak, že skonštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru EŠLP, zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/25/2018-1721 zo dňa 25.03.2021 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/33/2021 zo dňa 24.11.2022 a vec vrátil na ďalšie konanie Krajskému súdu v Košiciach (vzhľadom na zmenu funkčnej príslušnosti krajských súdov v konaniach o odvolaní v obchodnoprávných veciach od 1.6.2023).

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

3. Okresný súd Humenné v poradí štvrtým rozsudkom č. k.12Cb/2/2017-1173 zo dňa 11.05.2018 rozhodol tak, že žalobu zamietol. Druhým výrokom žalovanému vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Tretím výrokom štátu vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

4. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca (pôvodne JUDr. Juraj Biroš, Rázusova 1, Košice, správca konkurznej podstaty úpadcu SUKMONT Teplo, s.r.o. v konkurze, so sídlom Študentská 1595/6, Snina, IČO: 36 457 841) v žalobe žiadal, aby súd uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 130 267,01 eur s príslušenstvom. Uvedený peňažný nárok uplatnil na tom skutkovom základe, že dňa 17.08.2000 úpadca SUKMONT Teplo, s.r.o., Snina, IČO: 36 457 841 uzavrel so žalovaným 2/ zmluvu o dielo, v zmysle ktorej mal žalovaný 2/ vykonať v prospech úpadcu dielo - dodávku materiálu, služieb a montážnych prác „ÚK, plynofikáciu, ASR, ELI, MaR a dymovodov“ vrátane projektovej dokumentácie pre stavbu „Adaptácia OST-A na plynovú kotolňu“ (ďalej tiež „dielo“), a to na vlastné náklady a nebezpečenstvo a SUKMONT Teplo, s.r.o. mal vykonané dielo riadne prevziať a zaplatiť zaň žalovanému 2/ dohodnutú cenu. Žalovaný 1/ bol vlastníkom nehnuteľností a pôvodnej kotolne, na ktorej sa dielo vykonávalo a bol účastníkom zmluvy o dielo. SUKMONT Teplo, s.r.o. mal na základe nájomnej zmluvy so žalovaným 1/ v nájme tepelné hospodárstvo mesta Snina na zabezpečenie dodávky tepla a TÚV. Žalovaný 1/ zmluvu o nájme tepelného hospodárstva mesta Snina ku dňu 31.08.2001 vypovedal a týmto prestal byť SUKMONT Teplo, s.r.o. aj účastníkom zmluvy o dielo v zmysle článku XV. bod 3.

5. Žalobca odôvodňoval žalobný nárok tým, že počas doby, kedy bol úpadca účastníkom zmluvy o dielo, uhradil na účet žalovaného 2/ (zhotoviteľa) splátky (cenu diela) v celkovej sume 130 267,01 eur. Keďže vypovedaním nájomnej zmluvy zo strany žalovaného 1/ prestal byť úpadca účastníkom zmluvných vzťahov vyplývajúcich zo zmluvy o dielo, tak tým, že zaplatil časť ceny diela v sume 130 267,01 eur, vzniklo na strane žalovaných 1/ a 2/ bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka (zák. č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov; ďalej len „OZ“). Zmluva o

dielo finančné vysporiadanie strán v prípade predčasného ukončenia zmluvných vzťahov neupravovala a úpadca predmetnú kotolňu vzhľadom na výhradu vlastníctva nemohol zaradiť do svojho majetku.

6. Súd prvej inštancie vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu uviedol, že skutočnosť, že žalobca (úpadca) plnil podľa zmluvy o dielo ako objednávateľ diela a uhradil zhotoviteľovi časť ceny diela vo výške sumy tvoriacej predmet sporu, pričom sa po skončení nájmu s mestom Snina úpadca nestal vlastníkom diela, nezakladá dôvody na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré mal žalovaný získať podľa žalobcu na jeho úkor. Tak, ako to vyplýva z čl. IV bod 7 zmluvy o nájme zo dňa 13.07.1995 a dodatku zo dňa 07.08.1995, nájomca tepelného hospodárstva (úpadca) sa zaviazal všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestovať do tepelného hospodárstva mesta Snina, ktoré je predmetom zmluvy. Preto nájomca SUKMONT Teplo, s.r.o., ak chcel naplniť túto povinnosť v zmysle nájomnej zmluvy, mal reinvestovať získané finančné prostriedky do tepelného hospodárstva prostredníctvom zmluvy o dielo, a to zaplatiť za dodávku materiálu služieb a montážnych prác, ÚK, plynofikácie, ASR, ELI, MaR (predmet diela) pre stavbu „Adaptácia OST-A na plynovú kotolňu“. SUKMONT Teplo, s.r.o. teda cenu diela uhrádzal nielen podľa zmluvy o dielo, ale aj vzhľadom na jeho povinnosť nájomcu vyplývajúcu zo zmluvy o nájme.

7. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca (úpadca) ako nájomca užíval predmet diela od jeho odovzdania, t.j. od 20.08.2000 až do skončenia nájmu, teda do dňa 31.12.2001 a v cene za dodávané teplo žalobca mohol (odberateľom tepla) účtovať v zmysle časti I bod 2 ods. 15 písm. c) výmeru Ministerstva financií SR č. R-1/1996 zo dňa 12.03.1996 (ďalej tiež „výmer“) aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva. To, či tak žalobca robil, však nebolo preukázané, „pretože žalobca žiadny dôkaz, ktorý by nasvedčoval opaku nepredložil, a preto súd vychádzal z toho, že žalobca ako dodávateľ tepla účtoval teplo v zmysle čl. I bod 2 ods. 15, písm. c), výmeru Ministerstva financií SR č. R-1/1996 zo dňa 12.03.1996, teda aj nákladov na investíciu do tepelného hospodárstva. Keď teda žalobca plnil cenu diela nerobil to bez právneho dôvodu, ale na základe platných zmluvných vzťahov“.

8. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že ak by aj neplatilo vyššie uvedené a žalovaný by mal získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu tak, ako to tvrdil žalobca, nebolo by možné žalobe vyhovieť, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že technologické zariadenie, ktoré bolo predmetom zmluvy o dielo, sa nestalo súčasťou nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaného a je odmontovateľné bez toho, aby došlo k poškodeniu budovy - nehnuteľnosti žalovaného. Z tohto dôvodu nie je potom možné v danej veci vychádzať z názoru najvyššieho súdu vysloveného v uznesení č. k. 5Obdo/49/2014-1013 zo dňa 30.07.2015, ktorý uviedol, že výška bezdôvodného obohatenia nie je hodnota vynaložených prostriedkov, ale len rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej. V konaní je nepochybnou skutočnosťou, že úpadca ako objednávateľ zaplatil časť ceny diela zhotoviteľovi vo výške, ktorá je predmetom sporu. Avšak, pokiaľ by aj mohol byť daný základ nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, „spornou ostala uplatnená výška bezdôvodného obohatenia“. Žalobca v tomto konaní sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške sumy, ktorú uhradil podľa zmluvy o dielo. Podľa názoru súdu prvej inštancie by však nebolo možné žalobcovi priznať bezdôvodné obohatenie tak, ako ho uplatňoval v žalobe. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobca (úpadca) si účtoval dodávku tepla odberateľom v meste Snina. V cene tepla si mohol účtovať aj náklady na investície do tepelného hospodárstva v zmysle výmeru. Súd prvej inštancie taktiež poukázal na amortizáciu diela s vplyvom na výšku bezdôvodného obohatenia. Keďže žalobca (úpadca) nepredložil žiadne dôkazy o účtovaní, resp. určení ceny za dodávané teplo a TÚV, v konečnom dôsledku uzavrel, že „žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie výšky ním uplatňovaného nároku (z) bezdôvodného obohatenia“.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

9. Proti v poradí štvrtému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca, o ktorom v ďalšom konaní, nasledujúcom po náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 299/2023-51 zo dňa 07.03.2024, rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/53/2024-1870 zo dňa 28.08.2024 tak, že (výrokom I) pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 25 534 eur s

príslušenstvom a v tejto časti zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil. Vo výroku II potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie 104 733,01 eur s príslušenstvom. Vo výroku III zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II tak, že žalovaný má právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu. Vo výroku IV žalovanému priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

10. Odvolací súd konštatoval, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech, keďže meritórne rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, v dôsledku čoho boli (v napadnutej časti) splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

11. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie v rozsahu dostatočnom pre meritórne rozhodnutie zistil skutkový stav a jeho rozhodnutie je (v odvolaní napadnutej časti) vo výroku vecne správne. Odvolací súd uviedol, že si osvojil riadne a dostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v podstatnom odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP), pričom odvolacie dôvody tvrdené žalobcom v odvolaní, z hľadiska rozhodnutia odvolacieho súdu, nepovažuje za naplnené. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, odvolací súd poukázal na špecifikum jeho prieskumu v tom, že k nemu dochádza na základe rozhodnutia ústavného súdu, ktorý zrušil predchádzajúce odvolacie rozhodnutie Krajského súdu v Prešove ako aj dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu a súčasne pristúpil aj k posúdeniu žalovaným uplatneného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a jeho vyhodnotenia najvyšším súdom. Odvolací súd uviedol, že pri novom rozhodovaní tak bol v zmysle § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu, vyjadreným v náleze.

12. Odvolací súd za určujúcu pre posúdenie právnych následkov spojených so zánikom postavenia úpadcu ako objednávateľa v zmluve o dielo považoval, aj v kontexte s rozhodnutím ústavného súdu, otázku právneho základu, resp. dôvodu uplatneného nároku. Uviedol, že podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie (§ 451 a nasl. OZ) spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. K vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie všetkých predpokladov, a to získanie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma iného subjektu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmovou druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané.

13. Ďalej uviedol, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci doposiaľ konštatovali, že na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Žalovaný oproti tomu namietal, že v danom prípade nešlo o bezdôvodné obohatenie vzniknuté na základe plnenia, ktorého právny dôvod odpadol, pretože zmluva o dielo nezanikla, ale naďalej trvala a zmenil sa v nej len subjekt na strane objednávateľa.

14. Podľa odvolacieho súdu bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, vyvoláva právne účinky ex tunc, t. j. zmluvným stranám vzniká v súlade s § 457 OZ povinnosť vrátiť si navzájom všetko, čo podľa zmluvy dostali. Na druhej strane právny úkon zmeny subjektu zmluvy, pokiaľ strany nevyužijú svoju zmluvnú autonómiu, vyvoláva účinky pro futuro, t. j. akékoľvek predchádzajúce plnenia zmluvnej strany zo zmluvy vyvolávajú riadne právne účinky.

15. Pri právnom posúdení nároku žalobcu odvolací súd považoval za podstatné aj zohľadnenie účelu uzatvorených zmlúv a vôle sporových strán pri ich uzatváraní, ako aj synalagmatického charakteru nájomnej zmluvy. Odvolací súd uviedol, že z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaný dňa 13.07.1995 uzatvoril nájomnú zmluvu s právnym predchodcom úpadcu a dodatkom k tejto zmluve zo dňa 13.11.1998 sa účastníkom tohto zmluvného vzťahu namiesto pôvodného nájomcu stal úpadca s tým, že prevzal všetky práva a povinnosti svojho právneho predchodcu vyplývajúce z nájomnej zmluvy. Z hľadiska posúdenia vzniku nároku žalovaného na protiplnenie úpadcu je tak relevantné celé obdobie trvania nájomnej zmluvy, nielen celkové hospodárske výsledky úpadcu v rokoch 1999 až 2000. Z

doterajších záverov súdov, tak ako to konštatuje aj ústavný súd vo svojom rozhodnutí, súčasne vyplýva, že žalobca, resp. jeho právny predchodca počas celej doby trvania nájomnej zmluvy zisk z tepelného hospodárstva spotrebovali, resp. použili len na vlastné investičné a prevádzkové náklady, a to bez toho, aby sa žalovanému ako prenajímateľovi dostalo späť akékoľvek dohodnuté protiplnenie upravené v čl. IV bode 7 nájomnej zmluvy, ktoré bolo z pohľadu žalovaného podstatným pre jeho rozhodnutie o uzavretí samotnej nájomnej zmluvy.

16. Odvolací súd dospel k záveru, že zmluvné strany vstupovali do zmluvných vzťahov premietnutých do zmluvy o nájme, resp. zmluvy o dielo s konkrétnymi motiváciami a s prevzatím určitej miery rizika vyplývajúcej zo zmluvných dojednaní. Uvedené malo vplyv na hodnotenie povahy právneho vzťahu medzi úpadcom a žalovaným, ktorý vznikol zo zmluvy o dielo po tom, čo úpadca stratil status nájomcu. Odvolací súd, súc viazaný právnym názorom ústavného súdu a relevantnými dojednaniami zmluvných strán, konštatoval, že zmena subjektu (objednávateľa), vyvoláva účinky len pro futuro a akékoľvek predchádzajúce plnenie úpadcu zo zmluvy o dielo vyvoláva riadne právne účinky. Ak teda úpadca na základe zmluvy o dielo plnil, realizoval tak len svoju zmluvnú povinnosť, ktorá bola okrem iného naviazaná na jeho postavenie nájomcu v nájomnej zmluve, z ktorej profitoval a len samotná skutočnosť, že v zmysle zmluvných dojednaní došlo k zmene subjektu zmluvy bez toho, aby dôsledkom uvedeného bol jej zánik (čiže odpadnutie právneho dôvodu), nemôže mať za následok konštatáciu o bezdôvodnom obohatení žalovaného na úkor úpadcu. Dodal, že bolo v záujme zmluvných strán, aby úpravu práv a povinností premietli do zmluvných dojednaní i pre daný prípad zmeny zmluvnej strany.

K zmene na strane žalobcu

17. Podľa obsahu spisu, po vyhlásení rozsudku z 28.08.2024 pôvodný žalobca (správca úpadcu) v konaní oznámil, že v rámci speňaženia konkurznej podstaty úpadcu dňa 17.09.2024 postúpil žalovanú pohľadávku na postupníka Slovak Estate s.r.o., Tallerova 4, Bratislava, IČO: 50 050 907, ktorý 26.09.2024 okresnému súdu doručil súhlas so vstupom do súdneho konania. Okresný súd Humenné uznesením č. k. 12Cb/2/2017-1904 zo 07.10.2024, právoplatným 09.10.2024, pripustil zmenu na strane žalobcu tak, že namiesto pôvodného žalobcu (správcu úpadcu) do konania vstúpil uvedený postupník. Žalobca Slovak Estate s.r.o. dňa 10.10.2024 doručil okresnému súdu návrh na zmenu na jeho strane z dôvodu, že predmetnú pohľadávku zmluvou z 08.10.2024 postúpil na postupníka Slovenská poľnohospodárska spol. s r. o., Račianska 88 B, Bratislava, IČO: 52 386 091, pričom postupník udelil súhlas so vstupom do súdneho konania. Okresný súd Humenné uznesením č. k. 12Cb/2/2017-1927 z 21.10.2024, právoplatným 05.11.2024, pripustil zmenu na strane žalobcu tak, že namiesto pôvodného žalobcu (Slovak Estate s.r.o.) do konania vstúpil uvedený postupník; uznesenie nadobudlo právoplatnosť 05.11.2024. Tento žalobca (Slovenská poľnohospodárska spol. s r. o.) podľa údajov v príslušnom obchodnom registri dňom 28.03.2025 zmenil obchodné meno a sídlo, preto jeho označenie v záhlaví uznesenia najvyššieho súdu znie - SKPOL s. r. o., so sídlom Ľ. Fullu 9, Bratislava, IČO: 52 386 091.

Dovolanie žalobcu

18. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote dovolanie žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti výrokov II až IV a zároveň zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a v zrušenom rozsahu vrátil vec príslušnému súdu na ďalšie konanie.

19. Dovolateľ vzhľadom na naplnenie ním tvrdeného dovolacieho dôvodu spočívajúceho v tzv. zmätočnostnej vade podľa § 420 písm. f) CSP v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Namietol, že odvolací súd nepostupoval v zmysle záverov prijatých v rozhodnutí ústavného súdu, keďže nepreskúmal a náležite neodôvodnil, či a ako posúdil povahu právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným vzniknutého zo zmluvy o dielo po strate statusu nájomcu na strane žalobcu, ako ani právne účinky, ktoré sú s povahou tohto vzťahu spojené.

20. V odôvodnení dovolania poukázal na závery nálezu ústavného súdu, podľa ktorých bolo „úlohou

všeobecných súdov posúdiť povahu právneho vzťahu medzi úpadcom a sťažovateľom vzniknutého zo zmluvy o dielo po strate statusu nájomcu úpadcom, ako aj právne účinky, ktoré sú s povahou tohto vzťahu spojené“. Dovolateľ uviedol, že z rozhodnutia ústavného súdu ako aj z doterajších rozhodnutí všeobecných súdov v danej veci vyplýva právny záver, že medzi úpadcom a žalovaným bola platne uzavretá nájomná zmluva. Podľa ústavného súdu je potrebné brať na zreteľ a posúdiť synalagmatický charakter nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo a tiež vôľu zmluvných strán pri uzatváraní nájomného vzťahu a uzatváraní zmluvy o dielo. Podľa názoru dovolateľa je v zmysle uvedeného potrebné zohľadniť nielen čl. IV, bod 7 uzavretej zmluvy o dielo, ale tiež čl. VII, bod 7, v zmysle ktorého vlastníctvo k tovaru, resp. k dielu, malo prejsť na objednávateľa až úplným uhradením konečnej faktúry, do toho času zostal tovar vlastníctvom zhotoviteľa.

21. Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu, že „nekriticky a bez zdôvodnenia prijal záver mimo penza už vykonaných dôkazov“, keď konštatoval, že na strane žalobcu išlo len o plnenie na základe zmluvy, avšak vôbec neobjasnil právne účinky postavenia úpadcu po strate jeho statusu nájomcu, „a to teda vo vzťahu k plneným záväzkom v zmysle zmluvy o dielo“. Právny záver odvolacieho súdu prezentovaný v bode 24.6 napadnutého rozhodnutia je v rozpore s ním uvádzanými konštatáciami, v zmysle ktorých je nevyhnutné nazerať na synalagmu vzájomných vzťahov a úmysel zmluvných strán pri uzatváraní zmluvných vzťahov.

22. Namietal tiež, že odvolací súd nesprávne aplikoval právne normy a nevysporiadal sa so všetkými zákonnými podmienkami nevyhnutnými na posúdenie veci. Argumentoval, že napadnuté rozhodnutie nereflektuje doterajší priebeh vykonaného dokazovania, v zmysle ktorého bola preukázaná existencia nájomného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, platne uzavretá zmluva o dielo, a teda podstatnou otázkou v doterajšom priebehu konania bolo zodpovedanie otázky, či vzhľadom na existenciu týchto zmluvných vzťahov a záväzkov z nich vyplývajúcich, k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného došlo a ak áno, v akej výške. V tomto kontexte odvolací súd riadne neodôvodnil svoj záver, že je potrebné žalobu zamietnuť. Napadnuté rozhodnutie dovolateľ označil za „prekvapivé, zmätočné a v rozpore s princípom právnej istoty. Existencia nedostatočného a zmätočného odôvodnenia predstavuje neudržateľnú vadu napádaného rozhodnutia, ktoré v zmysle vyššie uvedeného nemôže požívať právnu ochranu a musí byť zrušené“.

Vyjadrenie žalovaného

23. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie považuje za polemiku s názorom odvolacieho súdu, keďže v dovolaní neuviedol, v čom konkrétne má nesprávnosť spočívať. Uviedol, že argumentácia dovolateľa je zmätočná, keď na jednej strane uvádza, že sa odvolací súd nevysporiadal s názorom prijatým ústavným súdom, no na strane druhej uvádza, že si tento právny názor osvojil bez ďalšieho odôvodnenia a uviedol ho v napadnutom rozhodnutí. Nie je teda zrejmé, či a ako sa v zmysle dovolateľovej argumentácie odvolací súd odklonil od názoru ústavného súdu. Poukázal na to, že odvolací súd je viazaný kasačnou záväznosťou nálezom ústavného súdu, ktorým zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolacieho súdu pre porušenie základného práva žalovaného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Odvolací súd sa tak v napadnutom rozhodnutí v rámci odôvodnenia nemohol odchýliť od názoru ústavného súdu uvedeného v náleze, pretože bol týmto názorom priamo viazaný.

24. K námietke dovolateľa, že sa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s otázkou vzniku, výšky bezdôvodného obohatenia, s otázkou synalagmatického charakteru nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo ako aj s vôľou zmluvných strán pri uzatváraní týchto zmlúv, žalovaný poukázal na ods. 24 až 26 odôvodnenia, v ktorých sa odvolací súd zaoberá tým, prečo v danom prípade nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na úkor úpadcu, ako aj synalagmatickým vzťahom medzi nájomnou zmluvou a zmluvou o dielo. Odvolací súd uviedol, že pokiaľ v zmysle zmluvných dojednaní došlo k zmene subjektu zmluvy bez toho, aby dôsledkom uvedeného bol jej zánik (odpadnutie právneho dôvodu), tak toto nemôže mať za následok bezdôvodné obohatenie žalovaného na úkor úpadcu (žalobcu). Taktiež podľa názoru ústavného súdu zmena subjektu v predmetnej zmluve vyvoláva účinky

len pro futuro a akékoľvek predchádzajúce plnenia žalobcu zo zmluvy o dielo vyvolávajú riadne právne účinky, a teda, ak žalobca na základe zmluvy o dielo plnil, realizoval tak len svoju zmluvnú povinnosť, ktorá bola okrem iného viazaná na jeho postavenie nájomcu v nájomnej zmluve, z ktorej profitoval. Uvedený názor uviedol totožne aj odvolací súd v napadnutom rozhodnutí.

25. S dovolacou námietkou, že úpadca do zmluvného vzťahu vstupoval s tým, že v rámci protiplnenia sa stane vlastníkom zhotoveného diela (k čomu nedošlo), a teda úpadca zveľadľoval majetok žalovaného na vlastný úkor bez poskytnutého protiplnenia, žalovaný nesúhlasil. Uviedol, že odvolací súd ako aj pred ním iné všeobecné súdy dospeli k záveru, že žalobca počas celej doby trvania nájomnej zmluvy zisk z tepelného hospodárstva spotreboval, resp. použil len na vlastné investičné a prevádzkové náklady, bez toho, aby bola žalovanému poskytnutá odplata v zmysle čl. IV bod 7 nájomnej zmluvy, čo bolo kľúčovým dôvodom, prečo žalovaný vôbec pristúpil k samotnej nájomnej zmluve. Uvedené vyplýva aj z nálezů ústavného súdu, bod 59. Podľa žalovaného nemožno prípadnú majetkovú nerovnováhu subsumovať pod inštitút bezdôvodného obohatenia, nanajvýš tak ako dôsledok podnikateľského rizika, ktorého si úpadca musel byť pri uzatváraní nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo vedomý. Poukázal na to, že veľká časť dovolania sa týka právneho názoru žalobcu, ktorý kriticky posudzuje napádané rozhodnutie odvolacieho súdu bez toho, aby sa reálne zaoberal tým, čím došlo k naplneniu dovolacích dôvodov. Argumenty dovolateľa považuje za nesprávne, zmätočné a za nespôsobilé spochybniť argumentáciu odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí. Preto navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť.

Replika dovolateľa

26. Dovolateľ v následnej replike uviedol, že žalovaný vo vyjadrení vecne nereagoval na dovoláciu argumentáciu, len poukázal na to, čo bolo uvedené v dovolaní. Dovolateľ zopakoval, že z nálezů ústavného súdu vyplýva potreba posúdiť povahu právneho vzťahu medzi úpadcom a žalovaným, vzniknutého zo zmluvy o dielo po strate statusu úpadcu ako nájomcu, ako aj právne účinky, ktorú sú s povahou tohto vzťahu spojené. Dovolenia argumentácia smerovala k nedostatočnému preskúmaniu tejto skutočnosti a následne nedostatočnému odôvodneniu záveru odvolacieho súdu v tejto otázke. Odvolací súd nevzal do úvahy synalagmatickosť vzájomného zmluvného vzťahu, t. j. úpadca splatil dielo vo vlastníctve žalovaného, teda zveľadľoval majetok žalovaného na vlastný úkor a od žalovaného taktiež nedostal žiadne protiplnenie, čím odvolací súd postupoval v rozpore s názorom vyjadreným v náleze ústavného súdu. Dovolateľ záver odvolacieho súdu považuje za rozporný s princípom spravodlivosti a synalagmatickým charakterom záväzkových právnych vzťahov medzi zmluvnými stranami, keďže úpadca preukázateľne splatil ním späť (žalobou) požadovanú sumu za dielo, ktorého vlastníkom sa nestal a nedostal tiež protiplnenie. Opätovne poukázal na závery znaleckých posudkov, z ktorých vyplýva, že znalci nezodpovedali, čo možno považovať za všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva. Zároveň z nich vyplýva, že dovolateľ bol v strate, nedosahoval teda zisk, tak ako tvrdí žalovaný. Uviedol, že žalovaný kvalifikovaným spôsobom nepoprel tvrdenie dovolateľa, že žalovaný mal takisto zisk zo vzájomne uzavretých záväzkov so žalobcom.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP advokátom, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 a nasl. CSP

28. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti dovolania podaného žalobcom.

29. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

30. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

31. Dovolateľ vymedzil dôvody podaného dovolania výhradne vadou zmätočnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

32. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

33. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

34. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

K posúdeniu dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP

35. Dovolací súd vychádzajúc z obsahu dovolania ako aj vo všeobecnosti uvádza, že pre naplnenie prípustnosti dovolania z dovolateľom vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1) nesprávny procesný postup súdu, 2) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a súčasne 3) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

36. Dovolateľ v rámci tohto dovolacieho dôvodu konkrétne namietol, že napadnuté rozhodnutie odvolací súd nedostatočne odôvodnil, je „arbitrárne, ... prekvapivé, zmätočné a v rozpore s princípom právnej istoty“. Uviedol, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou, taktiež, že nepostupoval v súlade s názorom vyjadreným v zrušujúcom náleze ústavného súdu a neposúdil povahu právneho vzťahu medzi stranami konania. Zároveň, že odvolací súd nekriticky prevzal argumentáciu ústavného súdu, ktorá nevyplýva z vykonaného dokazovania vo vzťahu k tvrdeniu, že úpadca si plnil svoje zmluvné povinnosti, avšak neobjasnil právne účinky postavenia úpadcu po strate jeho statusu nájomcu. Ďalej uviedol, že napadnuté rozhodnutie „absolútne nereflektuje dlhoročný priebeh doteraz vykonaného dokazovania - v zmysle ktorého bola preukázaná existencia nájomného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, platne uzavretá zmluva o dielo a teda podstatnou otázkou v doterajšom priebehu konania bolo zodpovedanie otázky, či vzhľadom na existenciu týchto zmluvných vzťahov a záväzky z nich vyplývajúcej k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného došlo ... na tieto podstatné otázky vôbec neodpovedá“ a tiež, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nezdôvodnil zo všetkých zákonných hľadísk, nesprávne aplikoval právne normy a nevysporiadal sa so všetkými zákonnými podmienkami nevyhnutnými na posúdenie ... Rozhodnutie odvolacieho súdu tak trpí vadou zmätočnosti, ktorá zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces a ... má byť zrušené, nakoľko je protiústavné“.

37. Dovolací súd uvádza, že podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod pojmom „nesprávny

procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP možno rozumieť aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť (nielen uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky a tvrdenia strán zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, viď napr. II. ÚS 419/2021), nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

38. Dovolací súd ďalej uvádza, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré má tvoriť predmet vecno-právneho prieskumu v dovolacom konaní, má byť a priori preskúmateľné. To znamená, že má obsahovať dostatok dôvodov a ich vysvetlenie má byť zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov, protirečení, má byť tiež koherentné s právnou úpravou, konzistentné vzhľadom na posudzovaný skutkový a právny stav vo veci a v neposlednom rade presvedčivé. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorým podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením, môže byť stručnejšie. Aj pri stručnejších dôvodoch je však podmienkou pre naplnenie práva na spravodlivý súdny proces zrozumiteľnosť a celková presvedčivosť týchto dôvodov. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vyššie uvedené zákonné atribúty spĺňa.

39. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

40. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP, stotožňujúc sa v celom rozsahu i s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 2 CSP). Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu. Odvolací súd spravdila v takomto svojom rozhodnutí preberá skutkové a právne závery súdu prvej inštancie. Takýto postup reaguje na súdnu prax v prípadoch úplných a presvedčivých rozhodnutí súdov prvej inštancie, kedy odôvodnenie rozhodnutia odvolacích súdov je len kopírovaním vecne správnych dôvodov. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú sporovým stranám známe podania, známe napadnuté rozhodnutia (rozsudok alebo uznesenie) a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje.

41. Z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP vyplýva, že súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

42. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený

skutkový stav a právne posúdenie vecí, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 CSP tým nie sú dotknuté.

43. To znamená, že odvolací súd v prípade, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, sa môže v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Platí však aj to, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP). Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu (§ 393 ods. 3 CSP).

44. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) vo svojej ustálenej judikatúre taktiež zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinštančného súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

45. Dovolací súd tak posúdil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu komplexne aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa všetky predpoklady pre zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvedených zákonných požiadaviek. Ak by sa aj rozhodnutie javilo stručnejšie v niektorých reakciách odvolacieho súdu na námietky žalobcu, nemožno konštatovať, že by táto stručnosť dosiahla intenzitu porušenia práva na spravodlivý súdny proces.

46. Po preskúmaní veci v kontexte zohľadnenia práva na spravodlivý proces dovolací súd dospel k názoru, že v posudzovanej veci odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nie je arbitrárne, nepresvedčivé a nepreskúmateľné a spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcu, vyjadrenie žalovaného, zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov sporových strán, tiež sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. Odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie v dotknutej časti potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil, a to vo väzbe na záväzné právne názory ústavného súdu v predmetnom kasačnom náleze, konštatujúc, že záver súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena žalobcom, týkajúceho sa preukázania dôvodnosti uplatneného nároku na zaplatenie 104 733,01 eur s príslušenstvom, je vecne správny.

47. Dovolací súd posúdil námietku dovolateľa smerujúcu k nedostatočne zdôvodnenému osvojeniu si právneho názoru ústavného súdu ako neopodstatnenú, keďže úlohou odvolacieho súdu (ako ani dovolacieho súdu) nie je polemizovať so záväzným právnym názorom ústavného súdu uvedenom v zrušujúcom rozhodnutí v predmetnej veci, prípadne ho rozporovať, či analyzovať a prehodnocovať podľa požiadaviek odvolateľa (dovolateľa). Úlohou všeobecných súdov po zrušení ich rozhodnutia ústavným súdom je v ďalšom konaní a pri novom rozhodovaní postupovať v zmysle tam uvedeného názoru, ako aj vysporiadať sa s nedostatkami vytýkanými ústavným súdom, v dôsledku ktorých došlo ku konštatovanému porušeniu ústavných práv dotknutej strany. Ústavný súd už skôr judikoval a vysvetlil, že kasačná záväznosť viaže všeobecný súd, ktorý vo veci konal, a to najmä v prípade, keď nedošlo k zmene právnej úpravy ani k zmene skutkových okolností a ústavný súd vo veci rozhodol meritórne a svoj právny názor jednoznačne formuloval (I. ÚS 89/2017, ZNaU 56/2017), čo priamo dopadá na vec tu posudzovanú. Podľa § 134 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a

rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu. Ústavný súd sa v bode 67 nálezu č. k. III. ÚS 299/2023-51 zo 7. marca 2024 jednoznačne vyjadril, že Krajský súd v Košiciach je v ďalšom konaní vo veci podľa uvedeného zákonného ustanovenia viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v danom náleze.

48. Dovolací súd k uvedenej námietke dovolateľa pre úplnosť dodáva, že aj podľa odbornej právnickej literatúry kasačná (inštančná) záväznosť nálezu ústavného súdu predstavuje požiadavky na reflektovanie právneho názoru ústavného súdu zaujaté v konkrétnej právnej veci a vyjadrené v jeho zrušujúcom náleze, ktorý je pri následnom rozhodovaní orgán verejnej moci povinný bezvýnimočne rešpektovať. Kasačná záväznosť môže byť reflektovaná len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia ústavného súdu. Kasačná väzanosť orgánu verejnej moci právnym názorom vysloveným ústavným súdom vyplývajúca z § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyjadreným v kasačnom náleze vyplýva zo zmyslu kasácie v právnom poriadku. Väzanosť orgánu verejnej moci právnym názorom ústavného súdu je zároveň vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou (Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2020. s. 1035 - 1042).

49. K ďalšej námietke, že sa odvolací súd nezaoberal otázkou vzniku, prípadne výšky bezdôvodného obohatenia, dovolací súd uvádza, že za podstatné považuje to, že primárne nezistil jej opodstatnenosť. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je totiž zjavné, že odvolací súd potvrdením prvoinštančného rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP aproboval ako správny záver súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého (len) skutočnosť, že úpadca plnil podľa zmluvy o dielo ako objednávateľ diela a uhradil čiastočnú cenu diela zhotoviteľovi diela, pričom úpadca sa po skončení jeho nájmu nestal vlastníkom diela, nezakladá dôvody na vydanie tejto sumy žalovaným ako jeho bezdôvodného obohatenia na úkor úpadcu (aktuálne žalobcu ako singulárneho právneho nástupcu úpadcu). Zároveň podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie zo zmluvných dojednaní medzi pôvodnými stranami vyplýva, že sa úpadca zaviazal všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestovať do tepelného hospodárstva, ktoré bolo predmetom nájomnej zmluvy. Inak povedané, z uvedeného vyplýva, že úpadca cenu diela uhradil nielen podľa zmluvy o dielo, ale aj v zmysle povinnosti nájomcu vyplývajúcej mu zo zmluvy o nájme. Keď teda žalobca plnil cenu diela, nerobil tak bez právneho dôvodu, ale na základe svojich zmluvných povinností. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že ani v prípade záveru o (možnom) bezdôvodnom obohatení, žalobca nepreukázal jeho výšku, nepreukázal uplatňovaný nárok, keď neunesol v tejto otázke dôkazné bremeno. S uvedeným posúdením a záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd plne stotožnil, pričom na jeho doplnenie a precizovanie dôvodov rozhodnutia uviedol, že uvedené posúdil aj s ohľadom na motiváciu zmluvných strán vstúpiť do zmluvného vzťahu ako aj na mieru rizika vyplývajúcu zo zmluvných dojednaní. To, že sa s uvedeným posúdením a závermi oboch súdov nižších inštancií dovolateľ nestotožňuje, však nezakladá zmätočnosť rozhodnutia z hľadiska toho, či je napadnuté odvolacie rozhodnutie riadne a preskúmateľne odôvodnené.

50. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. Pri právnom posúdení veci teda už neriešil skutkové otázky, medzi ktoré patrí aj záver o nepreukázaní existencie obohatenia na strane žalovaného v určitej výške. Z tohto hľadiska preto námietky dovolateľa týkajúce sa spochybňovania skutkových zistení a skutkových záverov boli právne nevýznamné. Navyše, úlohou dovolacieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je riešenie skutkových otázok, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a vo vzťahu k právnemu posúdeniu veci dovolateľ v skutočnosti žiadne námietky podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP neformuloval.

51. Námietku dovolateľa, že sa odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadal s povahou právneho vzťahu strán sporu (úpadcu a žalovaného) a zároveň nereflektoval zistený skutkový stav veci (existenciu nájomného vzťahu, platne uzavretú zmluvu o dielo), dovolací súd považoval za neopodstatnenú. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že odvolací súd sa s týmito otázkami dostatočne vysporiadal, a to v nadväznosti na záväzný názor vyjadrený v predmetnom náleze

ústavného súdu, ako aj v kontexte s posúdením vecí súdom prvej inštancie uvedeným v jeho rozhodnutí, ktoré považoval za správne. V tejto súvislosti odvolací súd zreteľne vyjadril, že za podstatné považoval zohľadnenie aj účelu uzatvorených zmlúv a vôle sporových strán pri ich uzatváraní, ako aj synalagmatický charakter nájomnej zmluvy.

52. Podľa dovolacieho súdu, odvolací súd za viazanosti skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), v napadnutom rozhodnutí (najmä ods. 24.5 a 24.6 odôvodnenia) teda zjavne nadviazal na záväznú úvahovú líniu ústavného súdu v jeho kasačnom rozhodnutí, podľa ktorého bolo potrebné zohľadniť previazanosť vzájomných protiplnení strán, danú synalagmatickým charakterom nájomnej zmluvy. Ústavný súd vychádzajúc z predchádzajúcich rozhodnutí súdov v spore, výslovne uviedol, že „nájomná zmluva uzavretá sporovými stranami bola koncipovaná tak, aby všetky zmluvné plnenia úpadcu a jeho právneho predchodcu v prospech druhej strany - sťažovateľa (nájomné, časť zisku) boli kumulované pre účely reinvestície do tepelného hospodárstva. Úpadca nesporne mal povinnosť v prípade vytvorenia zisku investovať jeho časť do tepelného hospodárstva, ... právny predchodca úpadcu, ako aj sám úpadca dosahovali pri spravovaní tepelného hospodárstva zisk. Pri bežnom chode veci, sledujúc účel uzavretej nájomnej zmluvy, im teda počas uvedených rokov na základe ich hospodárskych výsledkov vznikla povinnosť reinvestovať získané zdroje do tepelného hospodárstva, t.j. poskytnúť protiplnenie z nájomnej zmluvy“.

53. Aj podľa dovolacieho súdu zo záverov ústavného súdu vyplýva, že z previazanosti predmetných právnych vzťahov dotknutých strán, vzhľadom na konštatovaný synalagmatický charakter nájomnej zmluvy, vyplývali ich vzájomné práva a povinnosti. Inak povedané, na jednej strane to bol úpadca (tiež jeho právny predchodca), ktorý užíval majetok mesta za redukované nájomné, čoho kompenzáciou mala byť jeho investícia do infraštruktúry tepelného hospodárstva mesta, súčasne bolo jeho povinnosťou zabezpečiť dodávku tepla a TÚV v meste za odplatu od konečných odberateľov a z prípadného zisku mohol a mal investovať do zariadení tepelného hospodárstva mesta. Vo svetle tohto nazerania (ústavného súdu) na vzájomné vzťahy strán, bolo dôkazným bremenom žalobcu preukázať, že to, čo investoval formou splátok ceny diela zhotoviteľovi (žalovanému 2/) do zariadenia vo vlastníctve mesta, hodnotovo „prevyšovalo“ výhodu jeho zníženého nájomného a zisk z platieb za ním dodané teplo a TÚV od konečných odberateľov po odpočítaní jeho nákladov vrátane reinvestície do tepelného zariadenia mesta Snina, ku ktorej sa zmluvne zaviazal. V tom tkvie podstata záveru o neunesení dôkazného bremena žalobcom, prijatého už súdom prvej inštancie a potvrdeného odvolacím súdom v jeho napadnutom rozhodnutí.

54. Napokon aj z dôvodov nálezu ústavného súdu vyplýva, že z doteraz vykonaných dôkazov nebolo možné len podľa hospodárskych výsledkov úpadcu (a jeho právneho predchodcu) počas trvania nájomnej zmluvy ustáliť hodnotu protiplnenia úpadcu z nájomnej zmluvy v prospech žalovaného, a teda konštatovať, že suma, ktorú žalobca uplatňuje žalobou tvorí bezdôvodné obohatenie žalovaného pôvodne na úkor úpadcu. Inak povedané, z rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií je možné vyvodiť zhodný záver, že samotná suma splátok ceny diela poskytnutá úpadcom počas trvania nájomnej zmluvy predstavovala plnenie jeho zmluvnej povinnosti (tak podľa zmluvy o dielo ako aj podľa nájomnej zmluvy majúcej synalagmatický charakter), pričom žalobca nepreukázal, že na strane úpadcu po strate jeho statusu nájomcu mu bez ďalšieho vznikol nárok na vrátenie tejto sumy z titulu bezdôvodného obohatenia (plnením z právneho titulu, ktorý odpadol), keďže bolo procesnou povinnosťou zo strany žalobcu preukázať, že v rozhodnej dobe uvedená suma prevyšovala hodnotu povinného protiplnenia úpadcu spočívajúceho v reinvestovaní zisku z odplaty za dodané teplo a TÚV konečným odberateľom do prenajatého tepelného hospodárstva mesta Snina.

55. Odvolací súd (ods. 24.5 odôvodnenia) pritom zhodne s konštatovaním ústavného súdu (bod 62 nálezu) uviedol, že podľa doterajších záverov súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci, žalobca (úpadca) a jeho právny predchodca počas celej doby trvania nájomnej zmluvy dosiahnutý zisk použili len na vlastné a prevádzkové náklady, a to bez toho, aby sa žalovanému ako prenajímateľovi dostalo späť akékoľvek dohodnuté protiplnenie upravené v čl. IV bode 7 nájomnej zmluvy, ktoré bolo z pohľadu žalovaného podstatným pre jeho rozhodnutie o uzavretí samotnej nájomnej zmluvy.

56. Podľa dovolacieho súdu v nadväznosti na vyššie uvedené, práve vo vzťahu k otázke zdôraznenej ústavným súdom, a to vysporiadania vzájomných vzťahov vzniknutých z uzavretých zmlúv medzi sporovými stranami, tiež posúdenia povahy právneho vzťahu medzi úpadcom a žalovaným vzniknutého zo zmluvy o dielo po strate statusu nájomcu úpadcom, ako aj právnych účinkov, ktoré sú s povahou tohto vzťahu spojené, odvolací súd v napadnutom rozhodnutí dostatočne argumentačne reagoval, a to v ods. 24.6 odôvodnenia. Tu zrozumiteľne vysvetlil svoje právne úvahy a závery, podľa ktorých zmluvné strany vstupovali do zmluvných vzťahov (zmluvy o nájme, resp. zmluvy o dielo) s konkrétnymi motiváciami a s prevzatím určitej miery rizika vyplývajúcej zo zmluvných dojednaní. To zobral do úvahy pri hodnotení povahy právneho vzťahu medzi úpadcom a žalovaným, ktorý vznikol zo zmluvy o dielo po tom, čo úpadca stratil status nájomcu. Konštatoval, že „zmena subjektu (objednávateľa) vyvoláva účinky len pro futuro a akékoľvek predchádzajúce plnenie úpadcu zo zmluvy o dielo vyvoláva riadne právne účinky. Ak teda úpadca na základe zmluvy o dielo plnil, realizoval tak svoju zmluvnú povinnosť, ktorá bola okrem iného naviazaná na jeho postavenie nájomcu v nájomnej zmluve, z ktorej profitoval a len samotná skutočnosť, že v zmysle zmluvných dojednaní došlo k zmene subjektu zmluvy bez toho, aby dôsledkom uvedeného bol jej zánik (čiže odpadnutie právneho dôvodu), nemôže mať za následok konštatáciu o bezdôvodnom obohatení žalovaného na úkor žalobcu“. Poukázal tiež na to, že bolo v záujme zmluvných strán, aby úpravu svojich práv a povinností premietli do zmluvných dojednaní aj pre prípad zmeny zmluvnej strany.

57. Z vyššie uvedeného rovnako vyplýva neopodstatnenosť dovolacej námietky, že odvolací súd nezdôvodnil ako dospel k záveru o potrebe zamietnutia žaloby. Dovolací súd opätovne uvádza, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd si osvojil riadne a dostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v podstatnom odkázal, a zároveň na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalej uviedol argumentáciu už vyššie uvedenú k jednotlivým námietkam. Uviedol, že za daného stavu veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby je vecne správne. Z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd posudzoval právny základ žalovaného nároku vychádzajúc z vykonaného dokazovania v konaní, zmluvných dojednaní medzi stranami, prihliadnuc aj na účel uzatvorených zmlúv a vôľu zmluvných strán, ako aj na synalagmatický charakter nájomnej zmluvy, pričom sa riadil záväzným právnym názorom ústavného súdu v jeho kasačnom náleze.

58. Dovolací súd pripomína, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/2004) a ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/2004). V tejto súvislosti taktiež uvádza, že rozhodnutie súdu, iné ako strana v konaní očakáva, resp. nesúhlas s rozhodnutím súdu, nie je a priori porušením práva na spravodlivý proces, ani princípu legitímneho očakávania rozhodovania súdu, ako ani princípu samotnej právnej istoty. Nemožno totiž stotožňovať právo na súdnu ochranu s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (sp. zn. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

59. Účelom dovolania ako výnimočného opravného prostriedku je v danom prípade podľa vymedzenia daného dovolaním (§ 440 CSP) identifikovať a napraviť zistené procesné pochybenia (vady zmätočnosti) najzávažnejšieho charakteru, dosahujúce až ústavnoprávny rozmer. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, že došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu skutočne došlo.

60. Dovolací súd dodáva, že pokiaľ dovolateľ odvolaciemu súdu nepriamo vytýkal aj nesprávne právne posúdenie veci, zástupne argumentačne podradené pod vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, tak podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu platí, že samotné právne posúdenie veci (§ 421 ods. 1 CSP) nespadá pod vadu zmätočnosti (§ 420 CSP), ani vtedy, ak by bolo nesprávne. Podľa judikátu R 24/2017 nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti.

61. K tvrdeniu dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu predstavuje prekvapivé rozhodnutie, dovolací súd uvádza, že pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu ako aj ústavného súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní.

62. Dovolací súd konštatuje, že predvídateľnosť postupu (rozhodovania) súdov v súlade so zákonom stanovenými požiadavkami je imanentnou súčasťou princípu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ústavy). Predvídateľné je rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu v konaní a pri rozhodovaní. V praxi dochádza k vydaniu nepredvídateľného rozhodnutia medziiným vtedy, keď odvolací súd nerešpektuje ustanovenie § 382 CSP, účelom ktorého je predísť vydaniu nepredvídateľného alebo prekvapivého rozhodnutia. Taktiež Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

63. V nadväznosti na uvedené dovolací súd skúmal, či v tomto prípade ide o prekvapivé rozhodnutie. Podľa odvolacieho súdu v preskúmvanej veci dovolateľ nedôvodne namietal prekvapivosť či nepredvídateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd sa v danom prípade plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, z čoho je zrejmé, že na posudzovaný prípad aplikoval tie isté ustanovenia toho istého právneho predpisu, ako súd prvej inštancie (§ 451 a nasl. OZ), pričom svojím postupom nevylúčil žalovaného z realizácie jeho procesných práv, a preto jeho rozhodnutie nie je prekvapivým či nepredvídateľným, a to tak z hľadiska prijatých skutkových ako aj právnych záverov.

64. Ohľadom problematiky prekvapivosti súdnych rozhodnutí judikatúra (R 56/2012) dospela tiež k záveru, že ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 30. júna 2016 sp. zn. 1ObdoV/12/2015, uznesenie najvyššieho súdu z 30. júla 2020 sp. zn. 2Obdo/4/2020).

65. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade odvolací súd ani nebol povinný postupovať podľa § 382 CSP a vyzývať strany na vyjadrenie sa k možnému použitiu iného ustanovenia právneho predpisu, pretože odvolací súd žalobou uplatnený nárok právne neposúdil podľa takého ustanovenia právneho predpisu, ktoré by pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité. Odvolací súd tak svoj právny záver vyvodil zo skutočností, ktoré právne vyhodnocoval aj súd prvej inštancie a nezaložil svoje rozhodnutie na celkom novom právnom názore. Preto nebol odvolací súd povinný vyzývať sporové strany na to, aby sa k prípadnému použitiu uvedenej právnej normy vyjadrili, a teda takýmto postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces vydaním prekvapivého rozhodnutia. Navyše, napadnutému rozhodnutiu predchádzal nález, v ktorom sa ústavný súd podrobne zaoberal aj vecno-právnu rovínou predmetu sporu a zreteľne vyjadril svoj právny názor záväzný pre ďalšie konanie a nové rozhodovanie odvolacieho súdu. Keďže odvolací súd tieto právne názory ústavného súdu plne rešpektoval, už z toho dôvodu nie je možné považovať jeho rozhodnutie vedúce k zamietnutiu žaloby, za prekvapivé, či v rozpore s princípom právnej istoty. Napokon z nálezu vyplýva, že v konaní pred ústavným súdom sa (pôvodný) žalobca k veci vyjadroval

ako zúčastnená osoba. Predchádzajúce rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie, nemožno vôbec brať do úvahy, keďže bolo zrušené nálezom ústavného súdu.

66. K tvrdeniu dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, dovolací súd najskôr považuje za potrebné tento pojem vysvetliť. K pojmu „arbitrárne rozhodnutie“ alebo „arbitrárne právne posúdenie“ je žiaduce uviesť, že sa používa „v rôznych významoch, často ako určité univerzálne pomenovanie rozhodnutia alebo právneho posúdenia, s ktorým nemožno súhlasiť“ (Gešková, K. O tom, či je arbitrárne právne posúdenie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. In: Súkromné právo roč. 2023, č. 1, s. 14). Podľa ústavného súdu (o) arbitrárne rozhodnutie ide vtedy, ak je svojvoľné. Arbitrárnosť môže mať v súdnych rozhodnutiach rôznu podobu. Môže ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním, alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný excés. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. ... Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces. (rozhodnutie ústavného súdu z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020, bod 37).

67. Keďže v danom prípade dovolateľ označil napadnuté rozhodnutie za arbitrárne zjavne preto, že súdy sa nestotožnili s jeho argumentami a tvrdeniami, tak ide len o prejav jeho nespokojnosti s výsledkom sporu, a nie o prípustné a dôvodné výhrady voči procesnému postupu súdov v prvoinštančnom a odvolacom konaní. Dovolací súd preskúmaním veci z hľadiska podaných dovolacích dôvodov nezistil arbitrárnosť v zmysle svojvôle súdov nižších inštancií v konaní o spore, či pri formulovaní dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním. Rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo dostatočnú právnu argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam (pôvodného) žalobcu a je dostatočne odôvodnené. Odvolacími námietkami žalobcu sa odvolací súd zaoberal a nie je možné vytýkať súdom nižších inštancií, že sa vo svojich rozhodnutiach nestotožnili s argumentáciou žalobcu a jeho názorom na skutkový a právny stav veci.

68. Dovolací súd len dodáva, že celá argumentácia dovolateľa, formálne namierená voči procesnému postupu, je v podstate založená na jeho nespokojnosti s rozhodnutiami oboch súdov nižšej inštancie vo veci samej, keďže vyzneli v jeho neprospech a je prejavom jeho odlišného názoru na právne posúdenie zisteného skutkového stavu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odlišné právne hodnotenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja sporové strany, ktoré majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu, ktorá spravidla vyplýva zo zmluvného alebo zodpovednostného vzťahu medzi sporovými stranami. Súd, ktorý rozhoduje spor, pri rozhodnutí v prospech jednej sporovej strany rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešnej strany, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešnej protistrany. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP však nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ani podľa § 421 ods. 1 CSP (tento dovolací dôvod žalobca v tu podanom dovolaní ani nenastolil).

69. S poukazom na uvedené dovolací súd nevzhliadol opodstatnenosť dovolateľom vytýkanej vady napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj konania predchádzajúceho jeho vydaniu, ktoré by malo za následok porušenie práva na spravodlivý proces z hľadiska úpravy obsiahnutej v § 420 písm. f) CSP.

70. Dovolací súd záverom zdôrazňuje, že dôvody, na základe ktorých odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, v napadnutom rozhodnutí dostatočne vysvetlil a zrozumiteľne zdôvodnil, za dodržania vyššie uvedených zákonných kritérií pre riadne odôvodnenie rozhodnutia. Rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalobcu a nie

je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné, prípadne také, ktoré by malo podľa námietok dovolateľa zakladať zmätočné, prekvapivé, či arbitrárne rozhodnutie.

71. Podľa § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

72. V posudzovanom prípade v rámci danom dôvodmi dovolania nebola dovolacím prieskumom identifikovaná vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, a preto dovolanie žalobcu pre neprípustnosť jeho dôvodov podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

73. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania v prípade odmietnutia odvolania dovolací súd nemusí odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

74. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.